

Barraca del Lluci

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: La Riereta
Alçada: 388

Coordenades:

Latitud: 41.63456
Longitud: 1.88597
UTM Est (X): 407212
UTM Nord (Y): 4609802

Classificació

Número de fitxa 08053 - 220
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Popular Contemporani Modern
Segle XVIII-XIX

Estat de conservació Bo

Notes de conservació: Es tracta d'una barraca de gran bellesa on la tècnica de la pedra seca arriba al seu punt culminant d'execució. El seu bon estat de conservació i facilitat d'accés, podrien ser un factor clau en la seva preservació. Caldria netejar un corriol d'accés des del camí per evitar malmetre els murs de pedra seca i desbrossar i mantenir l'entorn net de vegetació.

Protecció Legal

Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)

Accés Difícil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08052A0080001700000H

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: ds., 07/01/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca de grans dimensions ubicada al vessant nord-oest de cal Robert, per sota d'una línia elèctrica, en unes feixes marjades amb murs de pedra de més de dos metres d'alçada, d'una gran qualitat on s'hi pot observar alguns trams col·locats en forma d'espiga, disposició coneguda també com a opus spicatum.

En aquestes feixes s'hi cultivava l'olivera, actualment abandonada. Es tracta d'una construcció aïllada, adossada al marge de pedra i construïda aprofitant una solera de pedra. És de planta circular, que mesura 3,40 metres de diàmetre interior. Els rocs més grossos es troben situats a la base, a la part exterior i al portal per donar més consistència i solidesa a l'edificació; la resta són força regulars falcats per pedruscall, introduït a cops de mall o maceta per evitar que els blocs més grossos es moguin. Té una porta orientada al sud-est, amb una única llinda plana i lleixa exterior. Els brancals són rectes. Mesura 1,40 metres d'alçada per una amplada màxima de 0,75 metres. Els murs tenen un gruix de 0,95 metres. La coberta es de volta per superposició de filades concèntriques.

L'exterior de la coberta conserva gairebé la totalitat del voladís i el recobriment de terra amb gran part del pedruscall petit que la impermeabilitza i algunes plantes herbàcies i molses que ajuden a mantenir la terra. Al seu interior destaquen dos tinells sobreposats molt ben executats i un tercer construït per sobre de l'arrencada de la volta. Mesura 0,50 metres d'amplada per 0,45 metres d'alçada i 0,60 metres de fondària. Té dues espitlleres orientades al nord i al nord-est respectivament.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 8032.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al

tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

